

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

МЕСЕЧЕН

БЮЛЕТИН

ЮНИ, 2007

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набирана от националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се публикува в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>

Информацията в бюлетина е оперативна и обобщена. За изследователски и бизнес цели НИМХ предоставя данни, преминали стандартен контрол.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

е основно оперативно и научноизследователско звено на БАН в областта на метеорологията и хидрологията с предмет на дейност:

- метеорологични, агрометеорологични и хидрологични информации, данни и анализи за химическото и радиоактивното замърсяване на въздуха и водите;
- краткосрочни, средносрочни и месечни прогнози на времето и водите и фенологичното развитие и формиране на добиви от земеделските култури;
- обезпечаване с научно-приложни изследвания, експерименти, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски работи в областта на природните и инженерните науки;
- експертни оценки и експертизи при неблагоприятни хидрометеорологични явления и процеси, за колебания и промени на климата, влияния свързани с агроecosystemите и хидроложкия цикъл и др.;
- обучение за степен "Доктор", специализанти и дипломанти в сферата на компетентност на НИМХ.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

I.1. Синоптична обстановка

I.2. Температура на въздуха

I.3. Валежи

I.4. Силен вятър

I.5. Облачност и слънчево греене

I.6. Особени метеорологични явления

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

IV. СЪСТОЯНИЕ НА РЕКИТЕ

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1–4.VI В приземния слой баричното поле беше безградиентно. Във височина отначало северно от страната имаше плитък циклон и въздушният поток беше от запад. Над Италия се формира циклонален център, който се придвижи на юг, след това на изток. Потокът се обърна от юг, след това от изток по периферията на циклона. Преобладаваше слънчево време с температури по-високи от средните. Над Италия се формира нов циклон.

5–6.VI Над централното Средиземноморие и Балканския полуостров налягането се понижи и над Южна Гърция се формира център на плитък циклон, който се придвижи на изток. В същата посока към Мала Азия се придвижи и високият циклон. Над страната се развиваше мощна купесто-дъждовна облачност и на много места, без североизточните райони, паднаха валежи, придружени от гръмотевици. В Южна България на места валежите бяха интензивни, а в района на Пловдив и Пазарджик – поройни и се създаде бедствена обстановка.

7–12.VI И при земята, и във височина налягането отначало се повиши и през страната минаваше границата между област на високо налягане на север и на ниско налягане на юг. На височина 500 hPa центърът на областта на ниско налягане беше над Мала Азия и западната част на Черно море. Към края на периода при земята баричното поле беше размито, относително ниско, а във височина минаваше северната периферия на антициклонална област над Северна Африка. Преобладаваше слънчево време с купеста и купесто-дъждовна облачност в следобедните часове. На отделни места имаше краткотрайни валежи с гръмотевици. Температурите бяха близки до обичайните: в началото на периода малко по-ниски, а в края – по-високи.

13–16.VI И в приземния слой и във височина баричното поле беше размито, относително ниско. Времето беше типично юнско – с купеста и купесто-дъждовна облачност в следобедните часове и краткотрайни валежи с гръмотевични бури главно в Западна България.

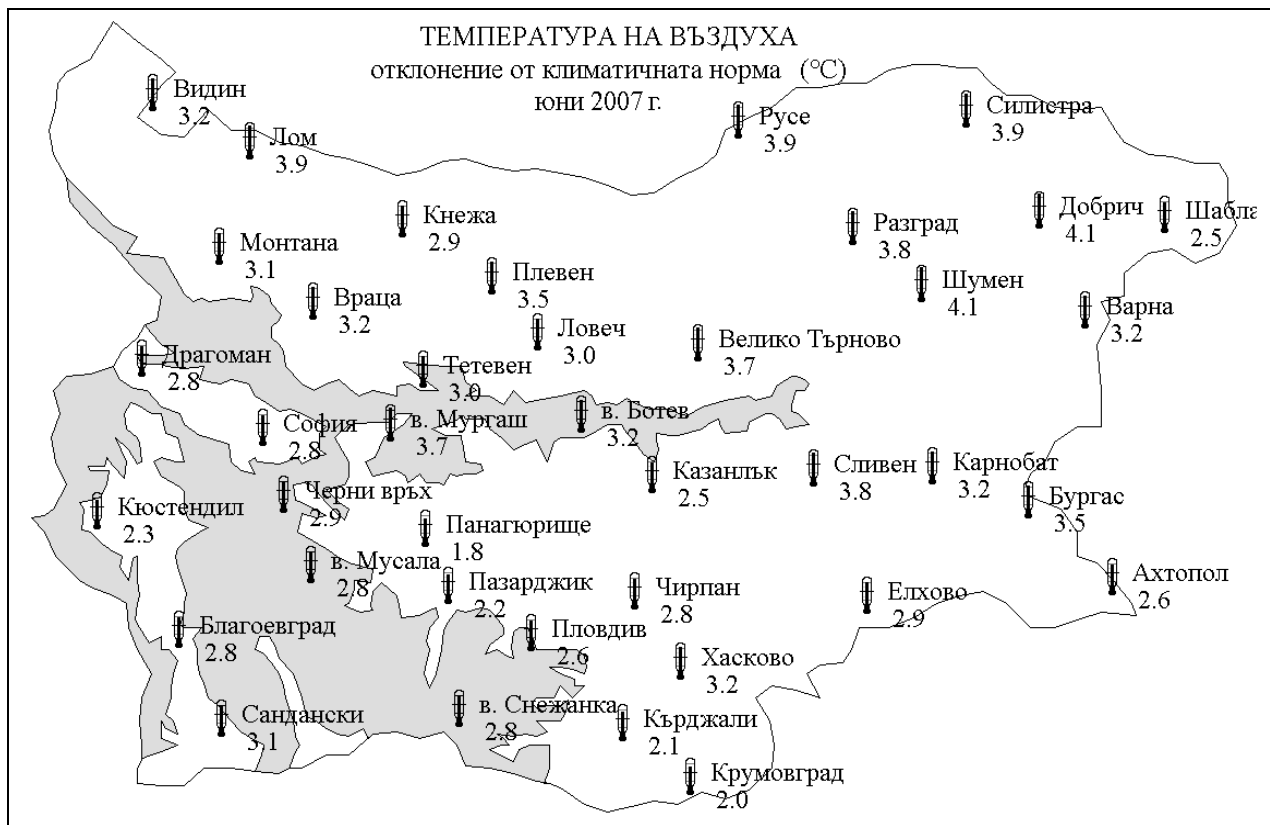
17–27.VI Във височина се изгради траен и мощен гребен на високо налягане. В отделни дни северната му периферия достигаше до Скандинавския полуостров. Преносът беше от югозапад, от топъл въздух. Слабо понижение на налягането имаше на 23 и 24.VI и потокът за кратко беше от запад от малко по-хладен въздух. В края на периода оста на гребена се измести на изток и най-напред в по-ниските слоеве потокът се смени със западен. Установи се горещо и почти сухо време. Отначало на отделни места, на 23 и 24.VI в отделни станции, а през последните два дни – в цялата страна, бяха надминати абсолютните максимуми на температурите. В приземния слой баричното поле беше размито, относително ниско. През нощта срещу 20 и срещу 22.VI преминаха слабо изразени студени фронтове и на отделни места преваля и прегърмя. По-активен беше студеният фронт, който премина с плитка долина привечер на 23 и през нощта срещу 24.VI. На места в Северна България и източните райони се разви мощна купесто-дъждовна облачност, имаше силни гръмотевични бури, краткотрайно значително усилване на вятъра, на отделни места падна градушка. В края на последния ден в приземния слой премина размит студен фронт, в Северна България максималните температури се понижиха средно с 5–6 °С, но останаха над 30 °С.

28.VI Във височина потокът беше от запад, от сравнително хладен въздух. В приземния слой, по-късно и във височина, премина основен студен фронт. Разви се купеста и купесто-дъждовна облачност, мощна над Североизточна България, където преваля и прегърмя. В района на Добрич падна градушка, според съобщенията от там с размери от орех до яйце. В Дунавската равнина и източните райони се усили вятърът от северозапад. В цялата страна температурите се понижиха с 5–10 °С.

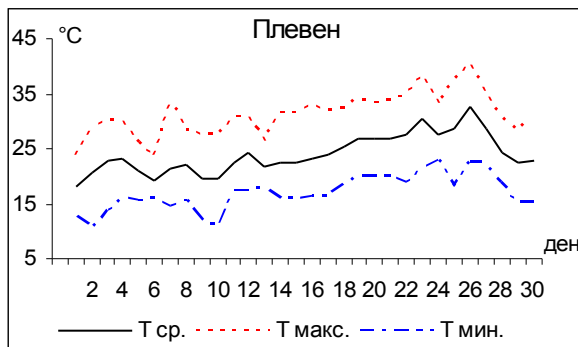
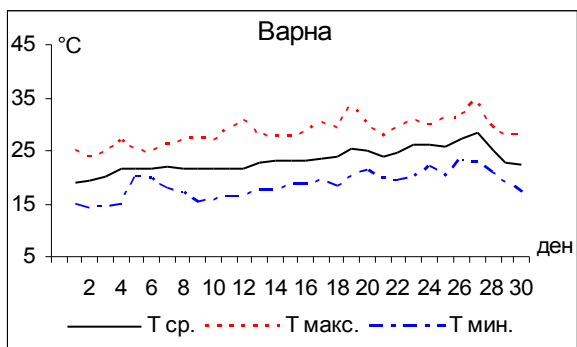
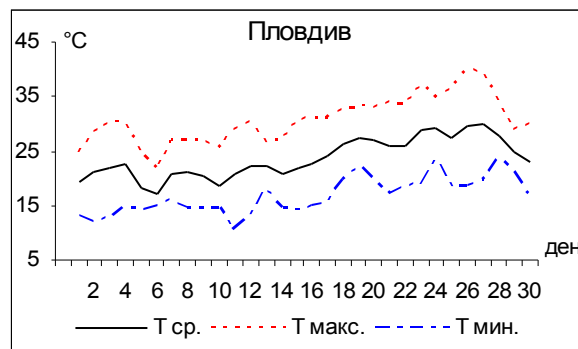
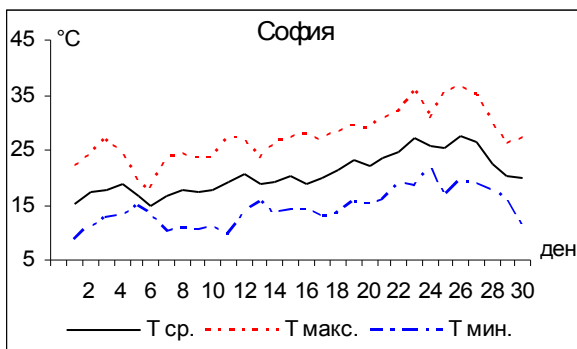
29–30.VI Във височина започна да се възстановява баричен гребен от юг. При земята налягането се повиши. Времето беше слънчево с температури около средните за края на юни.

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

Средната температура през юни в равнините беше между 17.7 и 22.5 °С. Температурите бяха над нормата за месеца по територията на страната, като най-голямото наднормено отклонение на температурата беше в районите на Търговище, Шумен и Добрич с 4.1 °С. По Черноморието температурите бяха над нормата – в Бургас с 3.5 °С, в Ахтопол с 2.6 °С, във Варна с 3.2 °С. Най-високите температури през месеца (между 36.1 и 42.8 °С) бяха измерени на 26.VI съответно в София и Бургас. По планинските върхове температурата беше над нормата – максималните бяха между 17.4 и 17.8 °С съответно на вр.Мусала и вр.Ботев на 26.VI. Най-ниските температури бяха между 5.5 °С (в Кюстендил на 1.VI) и 14.2 °С (във Варна на 2.VI) и по планинските върхове Мусала (–4.6 °С) и вр.Ботев (0.3 °С) на 1.VI.

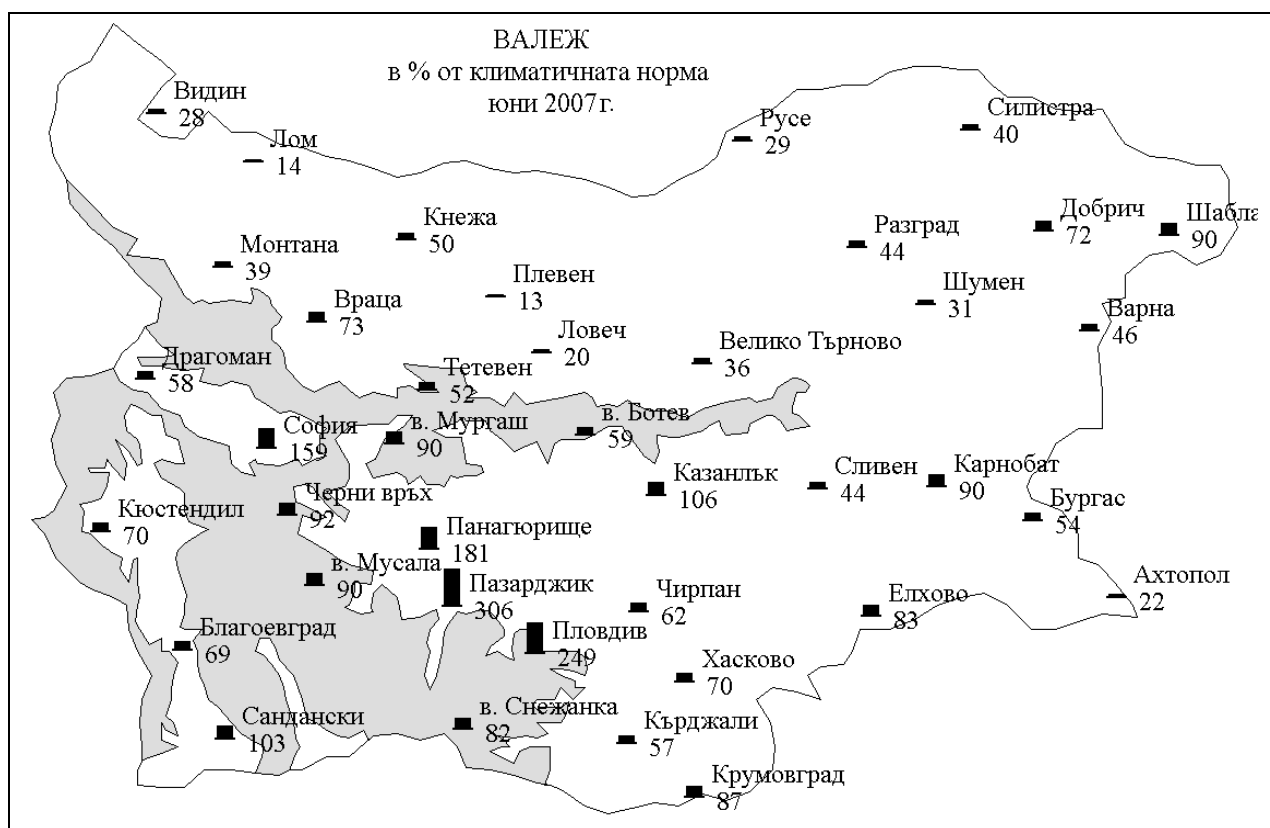

ХОД НА ТЕМПЕРАТУРАТА (°C) ПРЕЗ ЮНИ 2007 Г.

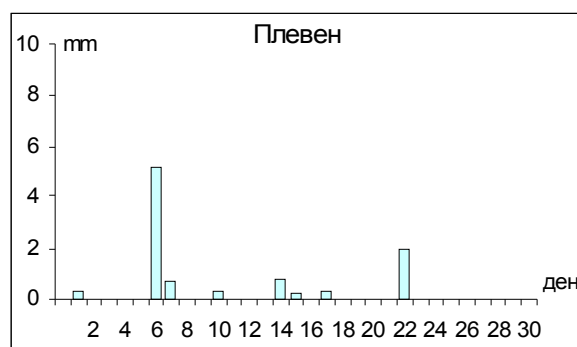
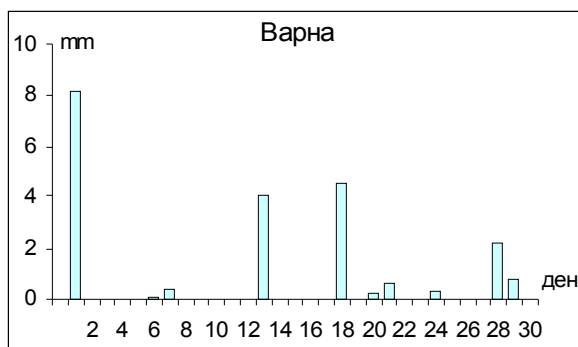
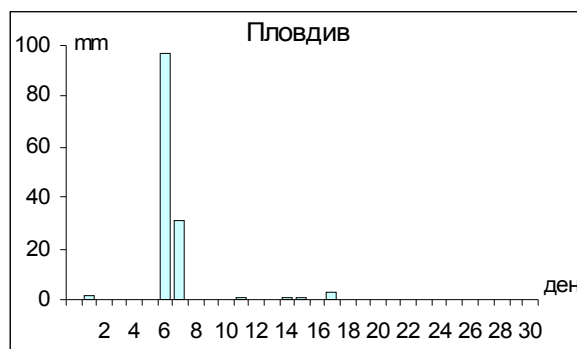
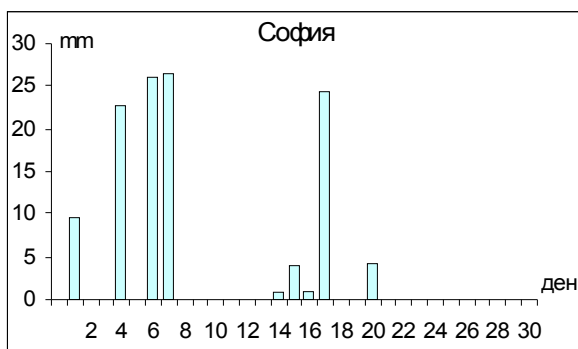

3. ВАЛЕЖИ

Сумата на валежите в голяма част от страната бяха под нормата – от 14 до 73 % съответно в Лом и Враца. Над нормата бяха валежите само в отделни райони – в Софийско (159%), в Пловдив (249%), в Садово

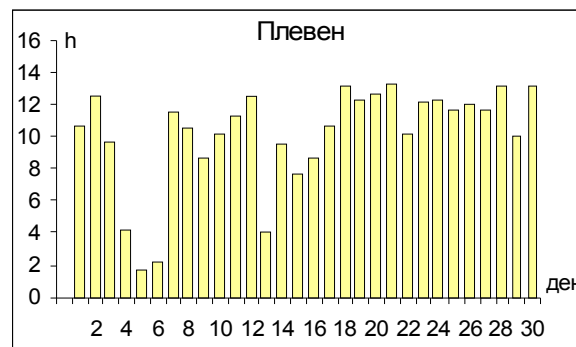
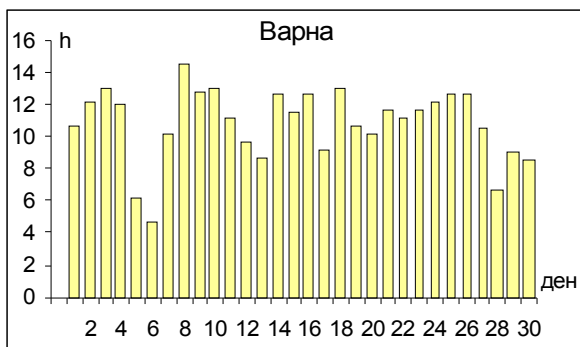
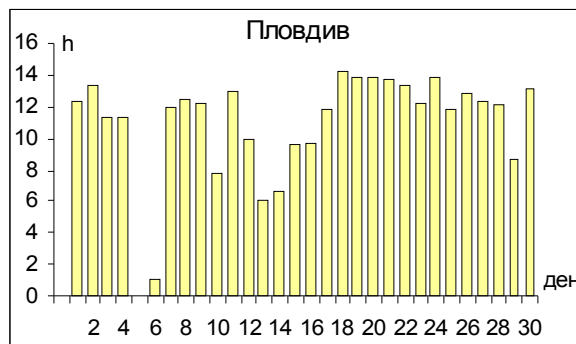
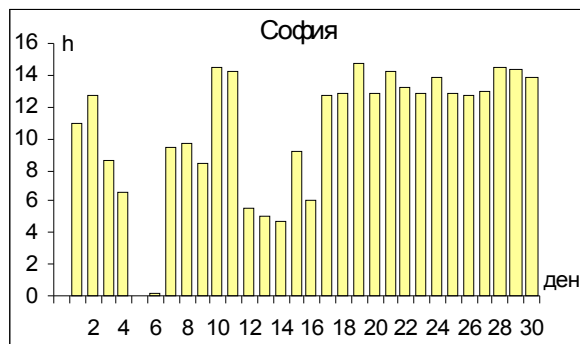
ВАЛЕЖИ (ММ) ПРЕЗ ЮНИ 2007 Г.

(229 %), в Пазарджик (306 %) и в Панагюрище (181 %). Количеството паднали валежи по планинските върхове беше около нормата – на Черни връх 92 %, на вр.Рожен 82 %, на вр.Мусала 90 %, на вр.Мургаш 90 %, на вр.Ботев – под нормата (59 %).

Броят на дните с валеж повече от 1 mm бе между 3 и 8, а в планините до 10. Дните с валеж над 10 mm бяха от 1 до 4. Максимален денонощен валеж беше измерен в Пловдив (97 mm) на 6.VI, в София (27 mm) и Чирпан (23 mm) на 7.VI и Враца (23 mm) на 17.VI.

СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ (ЧАСОВЕ) ПРЕЗ ЮНИ 2007 Г.

МЕТЕОРОЛОГИЧНА СПРАВКА ЗА МЕСЕЦ ЮНИ 2007 Г.

Станция	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			
	Т _{ср.}	ΔT	Т _{макс}	дата	Т _{мин}	дата	сума	Q/Qn (%)	макси-мален	дата	количество валеж (mm)		вятър ≥14m/s	гръм. бури
											≥1	≥10		
София	20.6	2.8	36.1	26	8.5	1	119	159	27	7	8	4	0	12
Видин	23.8	3.2	41.2	26	10.6	30	18	28	13	6	3	1	0	6
Монтана	23.1	3.1	37.2	26	10.0	1	31	39	13	17	5	2	1	4
Враца	22.7	3.2	38.3	26	11.0	1	76	73	23	17	6	3	1	5
Плевен	24.4	3.5	40.5	26	10.6	2	10	13	5	6	2	0	5	4
В.Търново	23.5	3.7	40.7	26	11.0	11	30	36	11	6	6	1	1	7
Русе	25.5	3.9	42.0	26	13.8	1	21	30	6	1	5	0	7	11
Разград	23.0	3.8	38.0	26	11.0	1	10	14	8	24	7	0	0	7
Добрич	22.6	4.1	40.2	27	8.5	9	46	73	16	14	5	2	1	11
Варна	22.9	3.2	34.5	27	14.2	2	21	46	8	1	4	0	1	6
Бургас	23.7	3.5	42.8	26	13.7	9	26	53	8	24	5	0	2	7
Сливен	24.2	3.8	41.1	27	13.0	1	28	44	14	14	5	1	2	10
Кърджали	22.5	2.1	38.0	26	9.2	11	33	56	16	6	3	2	1	6
Чирпан	23.2	2.8	41.8	27	9.0	11	39	62	23	7	3	1	0	8
Пловдив	23.5	2.6	39.8	26	10.6	11	135	250	97	6	7	2	1	8
Благоевград	22.5	2.8	39.0	26	9.0	1	41	69	6	14	7	1	2	11
Сандански	25.1	3.1	42.0	26	11.1	1	40	103	18	14	4	2	1	8
Кюстендил	21.2	2.3	38.2	26	5.5	1	41	69	10	3	7	0	0	11
вр. Мусала	5.0	2.8	17.4	26	-4.6	1	73	90	25	6	9	1	4	9
вр. Ботев	8.3	3.2	17.8	26	0.3	1	86	59	28	14	10	2	13	2

ΔT – отклонение от месечната норма на температурата; Q/Qn – процентно отношение на месечната валежна сума спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961–1990 г. * – не се измерва

4. СИЛЕН ВЯТЪР

През месеца силни ветрове (със скорост по-голяма от 14 m/s) имаше в отделни дни, главно около средата на месеца, в началото и края на последното десетдневие на юни.

Предимно северозападни ветрове имаше най-вече около средата на месеца в Монтана и Плевен със скорост 17–20 m/s.

По планинските върхове ветровете бяха силни през периодите 4–10, 17–19 и 23–28.VI. На вр. Ботев на 6.VI вятърът беше бурен, североизточен, със скорост 34 m/s.

Броят на дните с вятър над 14 m/s се колебаеше между 1 и 7 за равнините, а в планините достигна до 13.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

За равнините средната облачност през месеца беше между 3.0 и 4.9 десети от небосвода, което за голямата част от България беше под нормата. Броят на ясните дни е между 2 (за Велико Търново, което е под нормата) и 12 за Сливен. Броят на мрачните дни е между 1 (Русе) и 3 (Сандански). За вр. Мусала и Черни връх средната облачност беше съответно 0.9 и 4.9 десети, с по 3 и 4 ясни и с по 7 и 4 мрачни дни.

6. ОСОБЕНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЯВЛЕНИЯ

За отбелязване са краткотрайните **мъгли, образували** се предимно в райони на Черноморското крайбрежие в периодите 1–4, 14–17 и около 23.VI.

Гръмотевични бури са наблюдавани с голяма честота в 28 дни от месеца (за сравнение – 30 дни през юни 2006 г.). Само в 5 от тях гръмотевичната дейност е продължение от процесите в предходното денонощие и има локален характер. Развитието им засегна повече райони около 3, 10, в периода 12–17, около 20, в периода 22–24 и около 27.VI. Имаше съобщения за 2 души убити от мълнии.

Градушки паднаха в 12 дни (за сравнение – 19 дни през юни 2006 г.). С масов характер градувите процеси са на 14, 16, и 23.VI, когато са нанесени щети в четири и повече области в страната. Градови валежи имаше по-често в Софийска, Видинска, Ловешка, Силистренска, Пловдивска, Сливенска, Старозагорска, Хасковска и Смолянска области. На 23.VI градушката в Троян и околностите до с. Черни Осъм е била с размери до джобен часовник. Вечерта буря по същия фронт със шквал (20 m/s) е съборила гостуващия в Бургас цирк – няма жертви, но щетите са за около 500 000 лева. Големи са щетите в добричките села Житница, Стефаново, Поп Григорово, Славеево, Кочмар и Безмер от мощен градув процес на 28.VI от 10.45 до 12 часа. По сведения на очевидци от Житница: "Цялото село побеля за 15 мин. с плътна настилка с дебелина три-четири пръста. В началото градушката беше с големина колкото орех, стана като кюфте, накрая парчетата бяха колкото юмрук".

Значителни са щетите в Добрич и Балчик от **бурен вятър** със скорост 28 m/s на 28.VI вечерта, в съчетание с пороен дъжд (вдигнати във въздуха шатри на летовници, маси и столове от заведения, счупени прозорци).

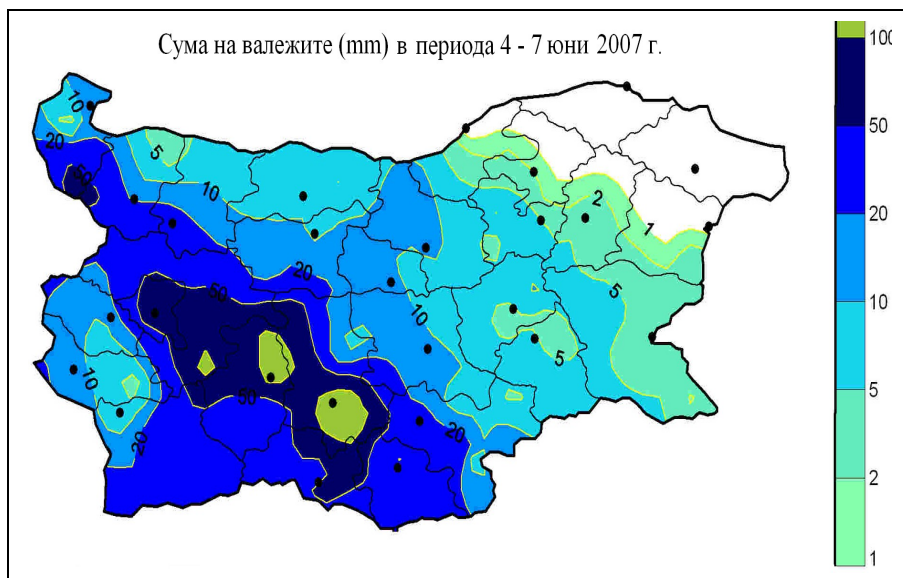
Проливните валежи в периода 4–6.VI, причинени от циклона "Тракия", предизвикаха локални наводнения и нанесоха значителни щети: в ботевградското с. Трудовец наводнени къщи и сгради за **над 5 млн. лв.**, в пазарджишкото с. Гелеменово наводнени 187 и разрушени 4 кирпичени къщи, с наводнен голям участък от магистрала "Тракия", в пловдивското с. Правище наводнени 25 къщи и евакуирани 30 души и т.н. В метеорологична станция Пазарджик (Ивайло) на 6 и 7.VI е измерена обща сума валеж 125 mm, Асеновград 153 mm. Обявено е бедствено положение и организация за възстановителни работи.

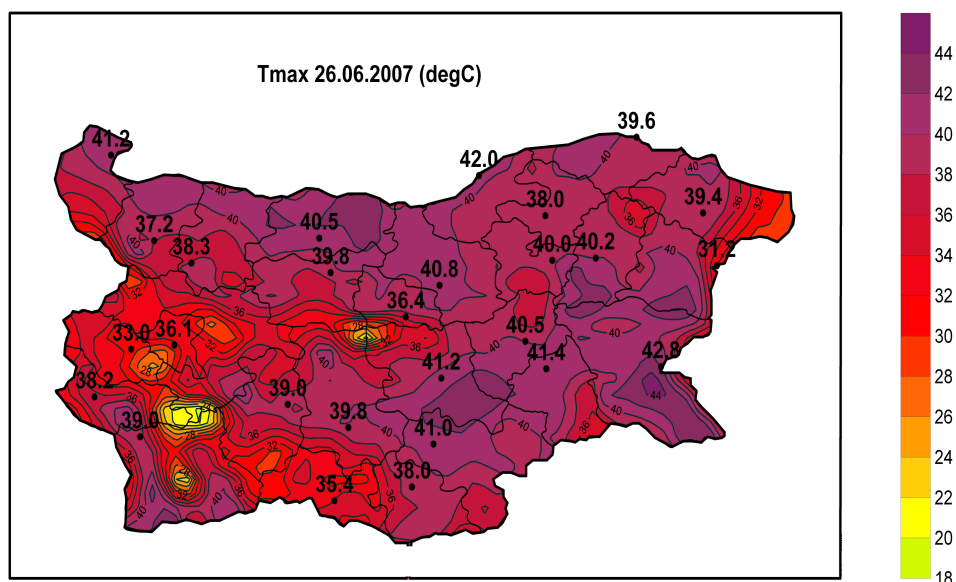
Наводнените магистрала Тракия при с. Гелеменово (вляво) и синоптична станция Пазарджик, където валежите само от 2 дни са близо 6 пъти над месечната норма за станцията (сн. Христо Минков, РЦ на НИМХ – Пловдив)

Градоносният купесто-дъждовен облак над Балкана в района на Козята стена (сн. Асен Баръмов, студио “Глиф”) и градушката край Троян (сн. Иван Цоневски, НИМХ)

Максималните количества валеж за периода са предимно в югозападната част от страната

Най-горещият ден за страната през месеца беше 26 юни

Горещото време в периода 21–27.VI постави нови рекордни максимуми на температурите за отделни дати и станции: на 23.VI (София, Плевен, Благоевград, Бургас, Велико Търново, Хасково и др.), на 26.VI (най-горещият ден в месеца) и 27.VI – температурите в някои станции достигнаха 42 °С. Съобщаваше се за над 60

души колабирали от жегите и за 2 души починали от топлинни удари. Условиата благоприятстваха полски и горски пожари в Монтанско, Старозагорско, Бургаско и др.

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

1. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

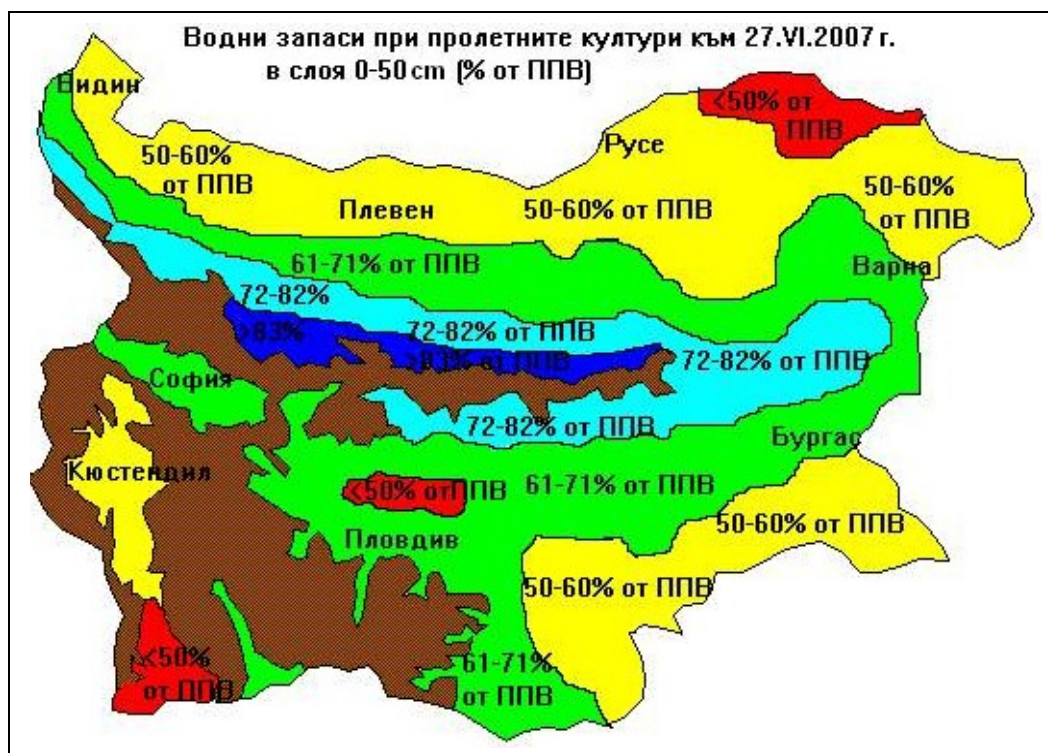
През първото десетдневие на юни почвените влагозапаси в 50-сантиметровия слой при пролетните култури в по-голямата част от полските райони на страната бяха в оптимални граници (над 75–80 % от ППВ) за развитието на царевицата, слънчогледа, тютюна, картофите и др. в резултат на падналите значителни валежи в края на май и през първата седмица на месеца. На места в Тракийската низина, където в началото на юни сумата от валежите бе над 100 l/m² (Пловдив 128 l/m², Пазарджик 125 l/m²), настъпи преовлажняване на горните почвени слоеве, което бе причина за отлагане жътвата на встъпилите във въсърсна зрелост посеви с пшеница и ечемик. На фона на интензивните валежи бяха наблюдавани изключения в отделни райони на Дунавската равнина и на места в Източна България, където падналите валежи бяха незначителни, под 7 l/m² (Плевен – 6.3 l/m², Русе 2.0 l/m², Разград 5.4 l/m², Силистра 0.7 l/m², Варна 0.5 l/m², Сливен 4.2 l/m², Елхово 6.0 l/m²). В края на първото десетдневие на юни при определяне на почвените влагозапаси при пролетните култури най-ниски, под 50 % от ППВ, бяха влагозапасите в 50-сантиметровия слой в Североизточна България, а най-високи – над 90 % от ППВ – в Горнотракийската низина, във високите полета на Югозападна България, Софийското поле и Предбалкана. Увеличените влагозапаси в началото на юни, закъснели за узряващите есенници, повлияха благоприятно на част от посеви с пшеница във високите полета, при които протичаше фаза млечна зрелост.

През второто десетдневие на юни топлото за сезона време, поднормените валежи в голяма част от полските райони на страната и нарасналото водопотребление на пролетните култури доведоха до чувствително намаление на почвените влагозапаси в 50- и 100-сантиметровия слой. Изключение имаше на места в Югозападна България (София 33.7 l/m², Драгоман 33.3 l/m², Благоевград 31.2 l/m²), където паднаха по-съществени валежи. Нивото на почвените влагозапаси при пролетните култури в тези райони не се отличаваше съществено от това, което бе измерено в края на първото десетдневие на месеца. В края на второто десетдневие отново най-ниски бяха влагозапасите в крайните североизточни райони – Образцов Чифлик, Търговище и Силистра.

През по-голямата част от последното десетдневие на юни оскъдните валежи или отсъствието на такива, високата евапотранспирация, вследствие на горещото и сухо време, бяха причина за рязкото ново понижение на влагозапасите в 50- и 100-сантиметровия почвен слой. **Към 27.VI най-ниски, под 50 % от ППВ, бяха**

почвените влагозапаси при пролетните култури на места в североизточните райони – Силистра (43 %), Югозападна България – Сандански (49 %) и Горнотракийската низина – Ръжево конаре (29 %). Ниско, но между 50 и 60 % от ППВ, бе нивото на почвените влагозапаси в Дунавската равнина, Добруджанския район и в Югоизточна България. Нива под 60 % от ППВ нарушават нормалния ход на физиологичните процеси при царевичата, слънчогледа и др. пролетни култури.

Най-добри, над 83 % от ППВ, бяха влагозапасите в полета на Предбалкана. В останалата част на страната влагозапасите бяха с междинни стойности (вж.прил. карта).

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

През по-голямата част от първото десетдневие на юни развитието на земеделските култури протече с умерени темпове, при температури около, а на места в Югозападна България, и под нормата за сезона. Падналите интензивни валежи в края на първата седмица на месеца нанесоха на много места в полските райони на страната сериозни, а на места в Южна България и непоправими щети по земеделските култури. **Наводнени и унищожени бяха масиви със зеленчукови култури. Водната стихия нанесе механични повреди по овошките (изкоренени дървета, обрълени листа и плодове, счупени клонове). В агростанция Пазарджик порите причиниха щети, полягане при 20 % от узрелите посеви с пшеница.** Високата атмосферна влажност благоприятстваше развитието и разпространението на редица гъбни болести по земеделските култури; струпяване и късно кафяво гниене при овошките, мана по тютюна и зеленчуците. В края на първото десетдневие на юни при лозата приключи масовият цъфтеж на ресите, критичен период за развитието на мана и оидиум.

В края на първото и началото на второто десетдневие настъпи подобрение на топлинните условия. До средата на юни с изключение на отделни райони от Североизточна България, където дефицитът на почвена влага ограничаваше развитието на пролетните култури, в останалата част от страната вегетацията на царевичата, слънчогледа и др. пролетници протичаше с ускорени темпове. Към края на второто десетдневие при царевичата се наблюдаваше листообразуване, при слънчогледа продължи формирането на съцветие (вж. прил. карта). При част от посевите в Южна България слънчогледът встъпи в начало на фаза "цъфтеж". В средата на месеца при памука бе регистрирана фаза бутонизация. При зърнено-бобовите култури се осъществяваше бутонизация, цъфтеж и образуване на чушки. През второто десетдневие на юни значително се увеличи делът на узрелите посеви с пшеница в югозападните райони на страната и в полетата с по-голяма надморска височина. Тази година пшеницата в Дунавската равнина и на места в Тракийската низина (вж.прил. карта) узря с около 15–20 дни по-рано от средните за страната срокове.

През третото десетдневие на юни развитието на земеделските култури протичаше при горещо и сухо време. През втората половина на третото десетдневие рекордно високите температури, достигнали на места до 42 °С (Ново село, Кнежа, Белене, Чирпан, Сандански), а в Бургас до 43 °С, подложиха на топлинен стрес земеделските култури и поставиха под въпрос оцеляването на част от пролетниците. В агростанциите Търговище и Силистра е наблюдавано пожълтяване на листата от долните етажи по слънчогледа, завиване на върхните листа на царевичата.

Високите температури в съчетание с ниската атмосферна влажност в полските райони на страната в агростанциите Търговище и Карнобат и относителната влажност на въздуха (между 19 и 21 %) се отразиха неблагоприятно върху изметляването, цъфтежа и изсвивяването при ранните хибриди царевича, върху цъфтежа и оплождането при слънчогледа. Този неблагоприятен комплекс от фактори е честа причина за висока стерилност на кочаните при царевичата.

През третото десетдневие на юни сухото и горещо време причини повреди при овощните и зеленчукови култури (окапване на листата и завръзките). Падналите градушки в края на месеца нанесоха допълнителни, а на места в Добричкия район и непоправими, повреди по земеделските култури. Силна градушка с големина на яйце унищожи овощните дръвчета и лозите в района на с.Стефаново. Унищожени са посевите с есенници, царевича и слънчоглед в землището на с.Славеево.

3. ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

В средата на първото десетдневие на юни на места в Дунавската равнина започна жътвата на ечемика, по-рано от обичайните за страната срокове. До края на второто десетдневие бяха ожънати значителна част от площите с ечемик, а през втората половина от месеца – с пшеница.

През юни при пролетните култури се провеждаха сезонните агротехнически мероприятия: окопаване, загърляне на царевичата, поливане и др.

При овощките през първото десетдневие се извършваше масова беритба на череши и вишни. През месеца се провеждаха комбинирани пръскания срещу икономически най-важните болести и неприятели по ябълката, крушата, прасковата и др.

III. ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

1. ХИМИЧЕСКО ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВЪЗДУХА

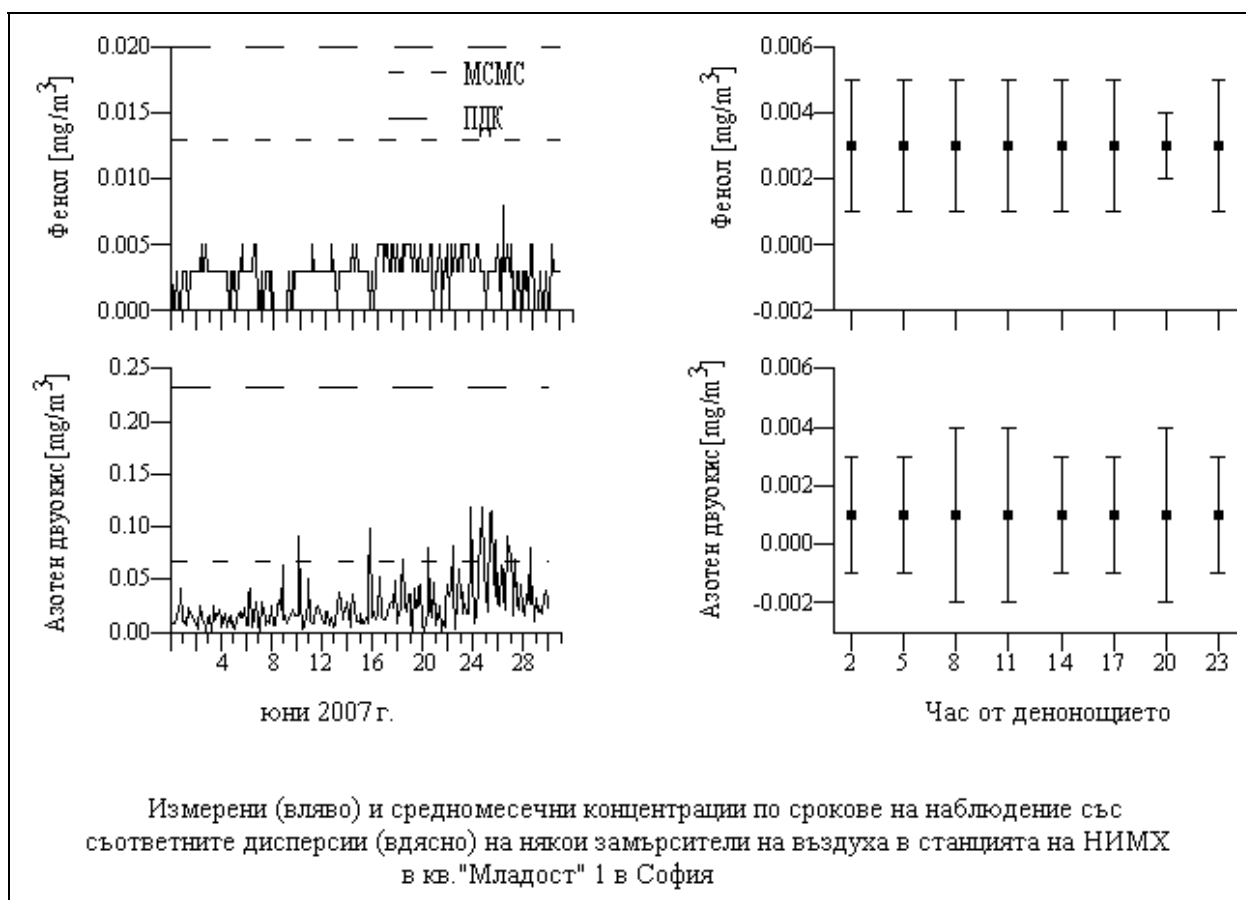
Съдържанието на серен диоксид и фенол в атмосферата на София е по-ниско от еднократните и среднодневни пределно допустими концентрации (ПДК) и многогодишните средни месечни стойности (МСМС). Всички измерени концентрации на азотен двуокис са под еднократните и среднодневни ПДК, но многократно са наблюдавани стойности над МСМС. Приблизително всяко десето измерване е по-високо от еднократната ПДК за сероводород в пункта на НИМХ, като всяко от тях е 0.007 mg/m^3 . Няма стойности над МСМС. Наблюдавани са и десет случая на слабо превишение на средноденонощната ПДК за същия показател.

В Бургас всички следени показатели за качеството на въздуха са под съответните ПДК и МСМС.

Във Варна са констатирани в четири дни от месеца слаби превишения на средноденонощната ПДК за прах.

В Плевен са измерени в единадесет дни от месеца превишения на средноденонощната ПДК за прах, а максимумът (1.5 пъти над нормата) е измерен на 22.VI.

В Пловдив са наблюдавани отделни слаби превишения на средноденонощната ПДК за прах.

2. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ

Пробите за анализ на киселинността на валежа се събират 4 пъти в денонощието (на 6 часа) в 35 синоптични и 4 климатични станции на територията на цялата страна.

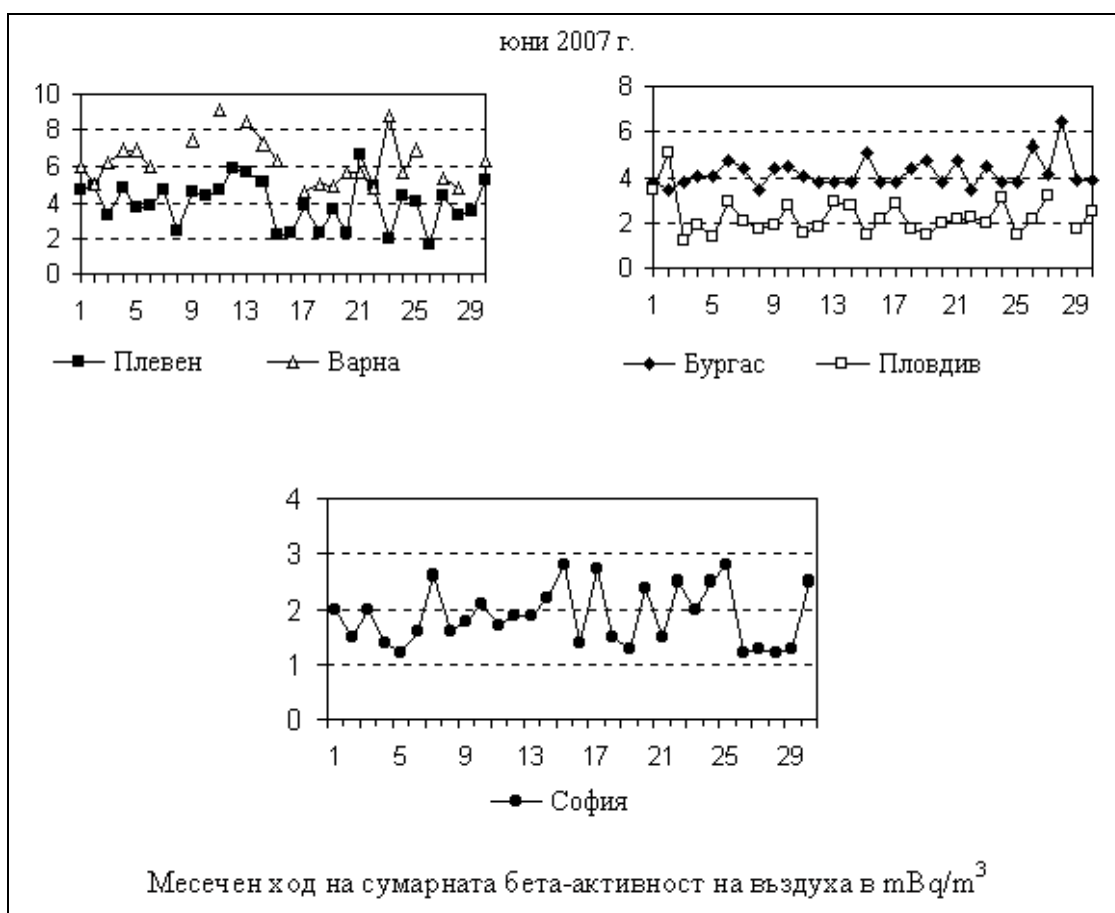
Средните месечни стойности на рН за пунктовете са в киселинната област на скалата в 88 % от всички станции, като най-киселинни са средномесечните стойности на вр.Мусала – рН=4.7, а най-алкални в Казанлък – рН=7.3.

3. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

Атмосферни проби за оценка на радиоактивността на въздуха се обработват и измерват ежедневно в регионалните лаборатории от мрежата на НИМХ-БАН в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен.

Средните месечни стойности на общата бета-радиоактивност на атмосферния аерозол в приземния въздушен слой, измерени 120 часа след пробовземането през юни 2007 г., варират от 1.9 до 6.3 mBq/m³ – сравними с тези през предходния месец. Максималните дневни стойности също са сравними с тези през май. Стойностите на общата бета-радиоактивност на атмосферните отлагания и валежите са в границите на фоновите вариации за страната за всички станции от мрежата на НИМХ.

При графичното представяне на данните и при оценката на средните стойности са изключени дните, през които измерената активност е под минимално откриваемата, варираща от 1 до 4 mBq/m³ в зависимост от скоростта на броене на фона на апаратурата в различните районни лаборатории и спецификата на отделните проби.

IV. СЪСТОЯНИЕ НА РЕКИТЕ

През юни речният отток, общо за страната, е почти равен на оттока през май. В отделни периоди през първото и второто десетдневие на месеца беше наблюдавано известно повишение на речните нива в много райони на страната. Това повишение беше най-голямо в Беломорския водосборен басейн и незначително в Черноморския.

През юни общият обем на речния отток се увеличи незначително в Дунавския водосбор (с 3 %) и в Беломорския басейн (с 1 %), а в Черноморския водосборен район намалѐ с 12 % в сравнение с май. Спрямо нормата за юни речният отток остана в Дунавския водосбор със 17 % по-малѐк, в Беломорския басейн с 19 % по-голям и с над 3 пъти по-малѐк в Черноморския водосборен район.

През периодите 5–8 и 12–18.VI нивата на реките в западната половина на Дунавския водосбор, между Лом и Осъм вкл., се повишиха с 16 до 43 cm (при различните пунктове за наблюдение). Нивото на р.Искър в участъка Нови Искър–Ореховица се повиши със 100 до 122 cm вследствие на изпуснати язовирни води. През целия юни с почти постоянен отток бяха реките в поречието Янтра. Слабо увеличение на оттока и повишение на нивото беше наблюдавано само на р.Янтра при Каранци през първата седмица на юни. Средномесечният отток на реките Лом при Василовци, Огоста и Искър по целите течения и Янтра при Каранци остана по-голям в сравнение с оттока през май, а при останалите реки е по-малък. В сравнение с нормата за юни средномесечният отток на всички реки в Дунавския водосбор, с изключение на р.Искър и р.Лом при Василовци, остана значително по-малък.

В Черноморския басейн, през различни периоди от юни, слаби повишения на нивата (с 10–20 cm) бяха отбелязани само на реките Провадийска при гара Синдел и Средецка при Проход. Средномесечният отток на всички реки в този район намаля в сравнение с оттока през май и е над 3 пъти по-малък от нормата за юни.

В Беломорския басейн през периода 4–9.VI, вследствие на падналите валежи, нивото на р.Марица в участъка Пазарджик–Свиленград се повиши със 100 до 210 cm, а на Родопските притоци на река Чепинска при Велинград, Чепеларска и Харманлийска при Харманли – с 60 до 90 cm. В отделни периоди през първата половина на юни беше регистрирано повишение на нивата на реките Арда преди язовирите, Върбица при сп.Джебел, Тунджа при Елхово, Струма и Места с 18 до 76 cm. Средномесечният отток на реките Марица в участъка Пазарджик–Свиленград, Чепеларска при Бачково, Върбица при сп.Джебел, Арда при Вехтино и Тунджа при Елхово се увеличи в сравнение с оттока през май, но само на реките Марица, Чепеларска, Върбица и Арда остана по-голям от нормата за юни. Средномесечният отток на останалите реки в Беломорския водосборен басейн е под нормата за месеца.

Общият обем на речния отток към крайните створове на по-големите реки в страната е 1100 млн.м³, равен на нормата за юни и почти равен на оттока през май.

През юни нивото на р.Дунав в българския участък беше с променлива тенденция. Средномесечното ниво на реката по цялата дължина на участъка е почти без промяна в сравнение с май и е с 202 до 245 cm под нормата за юни.

Забележка: Данните са от 08 ч.

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През изминалия период изменението на дебита на изворите се характеризираше с големи пространствени вариации и по-добре изразена тенденция на покачване. Повишение на дебита беше установено при 23 наблюдателни пункта или 62 % от случаите. Най-съществено беше повишението на дебита в Искрецки, Милановски и Разложки карстови басейни, в басейна на Тетевенска атиклинала и в басейна на студентите пукнатинни води в Източнородопски район. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са 168 до 640 % от стойностите през май. Понижение на дебита беше установено при 14 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то в басейните на северното бедро на Белоградчишка антиклинала и Стойловска синклинала (Странджански район). В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са 54 до 56 % от стойностите през май.

За нивата на подземните води от плиткозалягащите водоносни хоризонти (тераси на реки, низини и котловини) измененията бяха двупосочни с по-добре изразена тенденция на покачване. Повишение на водните нива с 1 до 203 cm спрямо май беше регистрирано при 39 наблюдателни пункта или около 64 % от случаите. Най-съществено беше повишението на нивата на места в терасата на Марица, в Софийска и Дупнишка котловини, както и в Горнотракийската низина. Предимно се повишиха водните нива в Софийска, Кюстендилска, Карловска и Казанлъшка котловини. Понижение на водните нива с 2 до 63 cm бе установено при 22 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то за подземните води на места в терасите на реките Дунав, Марица и Тунджа.

Положителна тенденция на изменение (от 25 до 38 cm) имаха нивата на подземните води в Хасковския басейн.

Нивата на подземните води в сарматския водоносен хоризонт на Североизточна България имаха голямо пространствено разнообразие на вариациите с отклонения от средните стойности на май от –17 до 122 cm и с по-добре изразена тенденция на покачване.

Нивата и дебитите на подземните води в дълбокозалягащите водоносни хоризонти и водонапорни системи имаха голямо пространствено разнообразие на вариациите по отношение на стойностите за май и с по-добре изразена тенденция на спадане. Много добре изразена тенденция на спадане (от –67 до 123 cm) имаха нивата на подземните води в хотрив-баремската водоносна система на Североизточна България. Подобна тенденция на изменение с вариации на водните нива от –102 до 15 cm имаха подземните води в малм-валанжската водоносна система на същия район на страната. Понижи се нивото на подземните води в обсега на Средногорската водонапорна система със 7 cm. Повишиха се нивата на подземните води в подложката на Софийския грабен с 10 cm и в приабонската система в обсега на Пловдивския грабен с 11 cm, а останаха без изменение в обсега на Средногорската водонапорна система. Повиши се дебитът на подземните води в обсега

на Ломско–Плевенската депресия с 0.80 l/s и във Варненския артезиански басейн с 0.74 l/s, а остана без изменение в обсега на Джермански грабен.

В изменението на запасите от подземни води през юни беше установена по-добре изразена тенденция на спадане при 63 наблюдателни пункта или около 62 % от случаите. Понижението на водните нива с 15 до 330 cm спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности беше най-голямо за подземните води на

места в терасите на реките Дунав, Вит и Камчия, в Горнотракийската низина, в сарматския водоносен хоризонт и хотрив-баремската водоносна система на Североизточна България, както и в приабонската система в обсега на Пловдивския грабен. Понижението на дебита, с отклонения от нормите 1.22 до 1788 l/s, беше най-голямо в басейните на северното бедро на Белоградчишката антиклинала, в Нишавски, Ловешко–Търновски, Котленски и Бобошево–Мърводолски карстови басейни, в басейните на Преславска антиклинала и южната зона от разпространението на хотрив-баремски водоносен хоризонт. В тези случаи дебитът на изворите е под 50 % (от 4 до 45 %) от нормите за юни. Повишението на водните нива (3 до 293 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности е най-съществено за подземните води на места в терасата на Марица, в Горнотракийската низина и в малм-валанжската водоносна система на Североизточна България. Покачването на дебита с отклонения от месечните норми от 0.73 до 1262 l/s беше най-голямо в Бистрец–Мътнишки и част от Настан–Триградски карстови басейни, както и в басейна на Тетевенска антиклинала. В тези случаи дебитът на изворите е 148 до 282 % от нормите за юни.

Генерален директор НИМХ ст.н.с. д-р К. Цанков
Телефон: 988-38-35
Факс: 988-03-80, 988-44-94
Телефонна централа: 975-39-86, 87
1784 София, бул. "Цариградско шосе" 66

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Отговорен редактор ст.н.с. д-р П. Симеонов
Отговорен секретар н.с. I ст. д-р Т. Маринова
ст.н.с. д-р Л. Латинов
ст.н.с. д-р В. Казанджиев
ст.н.с. д-р Е. Бъчварова
ст.н.с. д-р М. Мачкова
н.с. I ст. д-р И. Господинов
Редакция и компютърна подготовка Б. Калчева

ПОДГОТВИЛИ МАТЕРИАЛИТЕ ЗА БРОЯ

Част I. Л. Кумчева, ст.н.с. д-р Т. Андреева, гл. експ. П. Димитрова
Част I.6. ст.н.с. д-р П. Симеонов, н.с. I ст. д-р И. Господинов
Част II. Д. Жолева, Я. Маринова, ст.н.с. д-р В. Казанджиев
Част III. н.с. I ст. Б. Велева, ст.н.с. д-р М. Коларова, Л. Йорданова
н.с. I ст. д-р Н. Вълков
Част IV. инж. Г. Здравкова, инж. Б. Христов
Част V. ст.н.с. д-р М. Мачкова

Печат М. Пашалийски
Формат 70/100/8
Поръчка – служебна
Тираж 27
Печатница при НИМХ

© Национален институт по метеорология и хидрология, БАН
София, 2007